

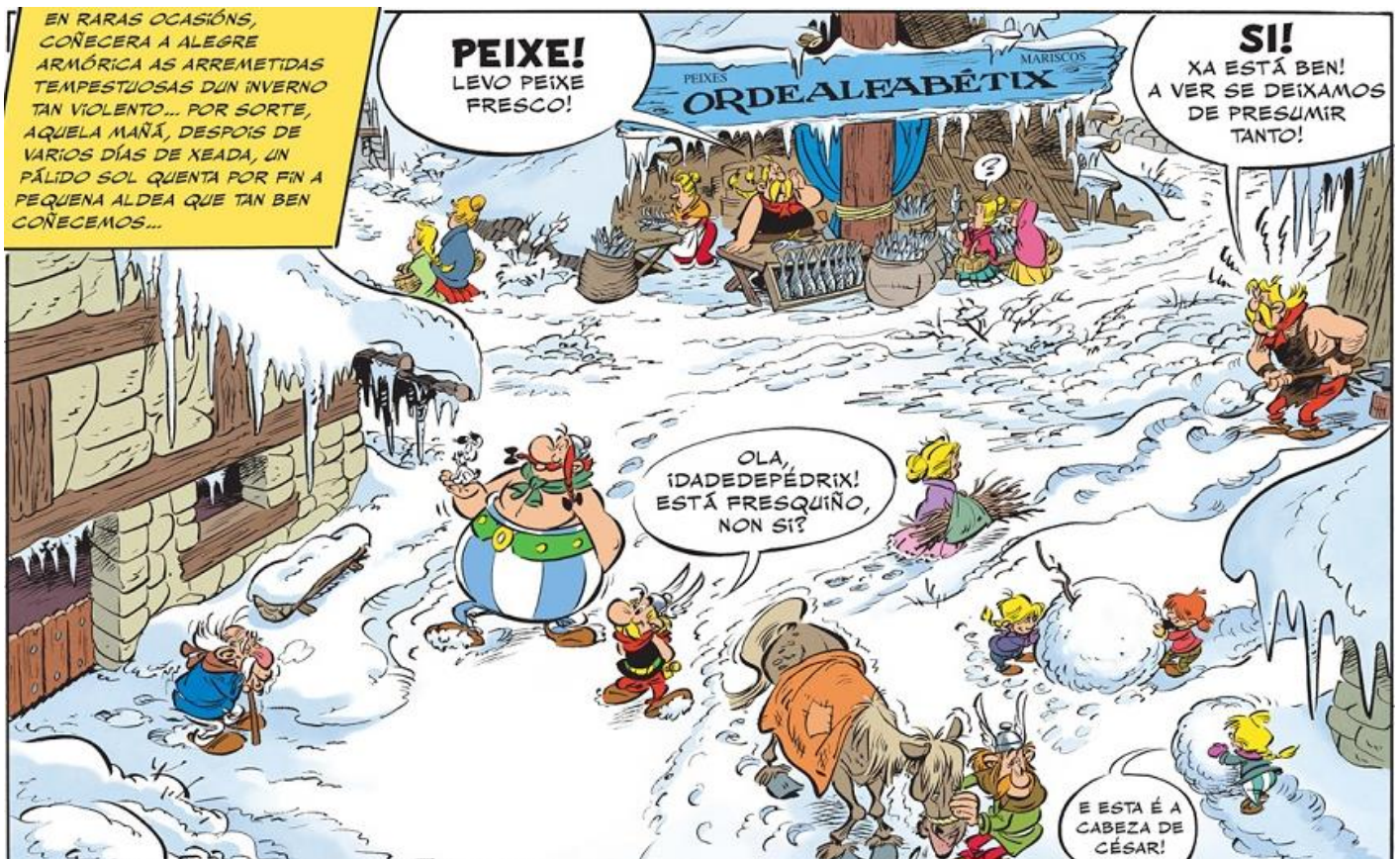
UD1. AS NARRACIÓNS

1.DEFINICIÓN

Unha **NARRACIÓN** é un **tipo de texto** que **relata feitos** ou **accións protagonizados** por uns **personaxes** nun **espazo** e **tempo determinados**. Ex.: A viñeta de cómic relata o que lles sucede a dous rapaces (**personaxes**) no patio do instituto (**espazo**), durante un recreo (**tempo**). Un deles pídlle ao outro un anaco de bocadillo (**accións** ou **feitos**). Ti, como cres que remata a historia?

2. ELEMENTOS CARACTERÍSTICOS DA NARRACIÓN LITERARIA

O Narrador

É a **voz que conta a historia** (**non** se debe **confundir** co **escritor**, que é quen escolle o tipo de narrador máis apropiado para presentar os feitos).

Tipos de narrador:

- Narrador externo: exprésase habitualmente en **3ª persoa** e **non forma parte** da **historia** que conta. **Cando o sabe todo** sobre os **personaxes** (os seus pensamentos, sentimentos, pasado etc.) chámase **narrador omnisciente**.

Exemplo:

«Esta historia comeza nun funeral. Un moi deprimente. O morto non chegaba aos 24 anos e foi asasinado. Uns tipos que o odiaban decidiron matalo a golpes. Á súa despedida só viñeron oito persoas. En primeira fila sentan o seu padraсто, Anselmo, coa súa muller (Carme) e o fillo maior desta, Marcelo, que tamén era o mellor amigo do defunto. Anselmo parece máis afectado ca a súa muller, aínda que ela non parece moi feliz de estar aquí.» (Care Santos: Ben. Ed. Rodeira).

Como os **verbos** están en **3ª persoa** (comeza, chegaba, foi asasinado, odiaban, decidiron...) e o **narrador coñece o que pensan e senten** os **personaxes** (Uns tipos que o odiaban decidiron matalo a golpes), trátase dun **narrador externo omnisciente**.

- Narrador interno: é un **personaxe da historia** que **conta os feitos** en **1ª persoa**. Cando **intervén activamente** neles chamámoslle **narrador protagonista** e cando actúa **como espectador** é un **narrador testemuña**.

Exemplo:

«Os meus pais son uns pesados. Cada noite despois de cear ensaríllanse en todo tipo de discusións sobre temas complicadísimos: os banqueiros, a crise, os Estados Unidos, a seguridade mundial, a delincuencia, a pobreza... Recórdanme aqueles debates da tele que duraban moito e que eran máis aburridos ca un concerto de zambomba. En serio que non os entendo. Entre eles non adoitan discutir por nada, pero son capaces de tirarse horas falando destas cousas. Hai que ser rariño.»

Como os **verbos** e **outras palabras** están en **1ª persoa** (meus pais, recórdanme, non os entendo) e o **personaxe protagonista** é o **narrador**, trátase dun **narrador interno protagonista**.

A Estrutura

Os **feitos** dunha **narración** seguen unha **orde** que responde a estas **tres partes**:

- Situación inicial ou comezo: **presentación** dos **personaxes**, do **espazo** e do **tempo** en que se desenvolven os feitos.
- Desenvolvemento da acción ou nó: **narración do que lles pasa aos personaxes** e como vai cambiando a situación inicial.
- Situación final ou desenlace: **final** da **historia**. **Resolución** do **conflito** e **estado** en que quedan os **personaxes**.

Exemplo:

Curtametraxe *A cousa que máis doe no mundo* (podes ler o texto se o tes na casa).

<https://www.crtvg.es/tvg/a-carta/capitulo-7-a-cousa-que-mais-doe-do-mundo>

«Era unha vez unha hiena e unha lebre que se encontraron na beira do río e decidiron ir pescar xuntas.»

Situación inicial:

Presentación dos **personaxes** principais, a **hiena** e a **lebre**; do **espazo**, na **beira do río**; e do **tempo, pasado**, “Era unha vez”. PARTE 1ª

«Mentres estaban pescando, a lebre preguntou: “Sabes cal é a cousa que máis doe do mundo?”... (Risa da hiena)».

Desenvolvemento da acción:

Discusión sobre o que é para a lebre e para a hiena **a cousa que máis doe do mundo**. A hiena non coincide coa opinión da **lebre** de que **o que máis doe é a mentira**. Cre que doe máis a mordedura nun pé. **Cambia a situación inicial**: a **lebre vaise coxeando** entre as árbores). PARTE 2ª

«En poucos días a ferida curou. Unha mañá, mentres todos durmían, a lebre foi ao palacio do rei, achegouse á entrada e, aquí me pouse e aquí me levanto, deixou un bo pastel diante da porta. Axiña chegaron os primeiros visitantes: a mosca nai e o seu séquito danzaron con curiosidade arredor de tan succulenta obra... (O rei) mandou reunir todos os animais do poboado para descubrir o culpable...».

Desenvolvemento da acción: Engano da **lebre** coa **axuda** das **moscas**. **Cambian** o **espazo** (palacio) e o **tempo** (uns días despois pola mañá). O **conflito vaise complicando**: O **rei reúne** os **animais** do poboado para descubrir o responsable da ofensa. Como ninguén admite ter feito “o pastel”, o rei pregúntalles ás **moscas**, as expertas na materia dos cheiros. Elas, confabuladas coa lebre, **acusan a hiena**. PARTE 3ª

«A hiena quixo defenderse, pero ningún animal lle fixo caso. Aquel día sentiu unha dor tan grande no peito, que fuxiu do poboado mirando cara a atrás co rabo entre as pernas. E así aprendeu que, de todas as feridas, a mentira é a que máis doe.»

Situación final ou resolución do conflito: A **hiena** descobre que a ferida **que máis doe** é a **mentira**, polo tanto, a **lebre tiña razón**. PARTE 4ª

Tempo

Pode referirse a:

- Tempo externo: **época histórica** en que se sitúan os feitos (ás veces hai **marcas temporais: datas**, referencias a feitos históricos, modo de vida, **vestimenta** etc). Mais non sempre é así (*A cousa que máis doe no mundo*).

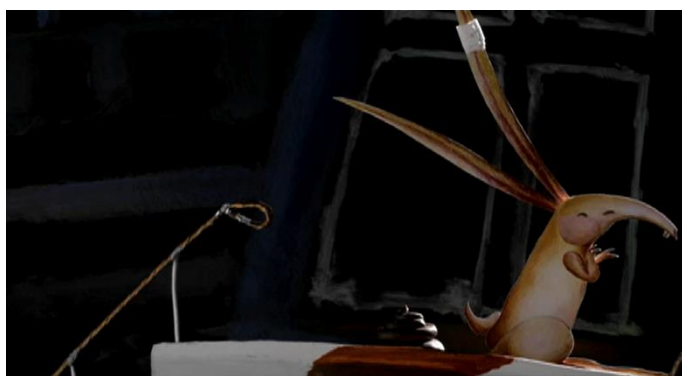
- Tempo interno: **tempo transcorrido** na **narración** (anos, meses...). Con frecuencia, **a orde do que acontece altérase** para lembrar feitos pasados, anteriores ao momento narrado, (**flashback** ou **analepse**); ou para dar un **salto** temporal cara **ao futuro** (**prolepse** ou **anticipación**).

Espazo

Lugar ou lugares **onde se sitúan personaxes e feitos**.

Exemplo:

N' *A cousa que máis doe no mundo* hai varios espazos: a beira do río, entre as árbores, o palacio...

Personaxes

Son os **seres** que **viven** os **feitos narrados**.

Tipos de personaxes:

- Reais ou fantásticos (imaxinarios, non existen no mundo real: **fadas**, magos, **dragóns**...).

- Principais ou secundarios. Entre os personaxes **principais** pode haber **protagonistas** e **antagonistas** (personaxes que se interpoñen aos protagonistas para que non consigan o seu obxectivo): están **presentes ao longo do relato** e teñen un **papel decisivo** na historia. En cambio, os personaxes **secundarios** participan **só nalgún momento** da narración (se son citados por outros personaxes, non se consideran secundarios).

- Redondos ou planos. Son **personaxes redondos** os que mostran **actitudes complexas** ou unha **evolución na súa personalidade** ao longo da narración (Éric ou Xenia en *Mentira*). Mentres que os **personaxes planos** manifestan **actitudes simples, non evolucionan psicoloxicamente** (arquetipos: o bo, o vingativo, o avaro, o malvado...; como os Medina, os malos de *Mentira*).